

સફળ થવા માટે માત્ર ઈચ્છા હોય તેનાથી ન ચાલે, ઈરાદો હોવો જોઈએ, દૃઢ વિશ્વાસ હોવો જોઈએ, અંદર એક લગન લાગવી જોઈએ અને એ લગનમાં ધ્યેયપ્રાપ્તિના વિચાર સિવાયના બાકીના બધા જ વિચાર દૂર થવા જોઈએ તો જ સફળતા તમારા ગણાનો હાર બની રહે. આ વાતને એક દૃષ્ટાંતથી સમજાવે.

એક યુવાન સોક્રેટિસને મળ્યો. એણે સોક્રેટિસને પૂછ્યું, “આપ ખૂબ વિદ્વાન અને અભ્યાસુ છો. મારે આપની પાસેથી જાણવું છે કે, સફળતાનું રહસ્ય શું છે?” સોક્રેટિસે કહ્યું, “સફળતાનું રહસ્ય જાણવું હોય તો તારે મારી સાથે આ નગરની બહાર આવેલા તળાવ ઉપર આવવું પડશે.” પેલો યુવાન આ માટે તૈયાર થયો, એટલે સોક્રેટિસ એની સાથે ગામની બહાર આવેલા તળાવ પર ગયા.

સોક્રેટિસે યુવાનને કહ્યું, “મારી સાથે તળાવના પાણીમાં ચાલે.” થોડા ઊંડા પાણીમાં ગયા પછી રામકૃષ્ણ પરમહંસે નરેન્દ્રનાથનું માથું પકડીને પાણીમાં ડૂબાવ્યું હતું, તેવી જ રીતે સોક્રેટિસે આ યુવાનનું માથું પકડીને પાણીમાં ડૂબાડ્યું. યુવાન તો ડહાઈ ગયો. સોક્રેટિસ પૂરી તાકાતથી માથું દબાવી રહ્યા હતા અને પેલો યુવાન બહાર આવવા માટે પૂરા પ્રયાસ કરતો હતો. છેવટે પોતાના જીવ પર આવીને અને તમામ તાકાત લગાવીને સોક્રેટિસને ફેંકી દીધા અને પાણીની બહાર આવી ગયો. યુવાને બહાર નીકળીને સોક્રેટિસને ન સંભળાવવાના શબ્દો સંભળાવ્યા. સોક્રેટિસે કહ્યું, “ભાઈ તારા ગુસ્સાને હું સમજી શકું છું પરંતુ તારા સવાલનો જવાબ મારે બહુ સરળ રીતે આપવો હતો આથી મારે તારા પર આ પ્રયોગ કરવો પડ્યો.”

યુવાને કહ્યું, “સફળતાના રહસ્યને અને આ પ્રયોગને શું લેવાદેવા?” સોક્રેટિસે કહે, “તું જ્યારે પાણીમાં હતો ત્યારે તને સૌથી વધુ શાની જરૂર હતી?” યુવાન કહે, “મને એક માત્ર ઓક્સિજનની જરૂર હતી. સોક્રેટિસે કહે, તે સમયે તને ઓક્સિજન સિવાય બીજા કયા કયા વિચારો આવતા હતા?” યુવાન કહે, “શું વાત કરો છો? તમે આવી દશામાં

સફળતાનું રહસ્ય

ઓક્સિજન સિવાય બીજા કોઈ વિચાર આવે ખરા?” સોક્રેટિસે કહે, “બસ બેટા, સફળતાનું આ જ રહસ્ય છે. ધ્યેયપ્રાપ્તિની તીવ્ર ઝંખના હોય અને ધ્યેય સિવાય બીજા કોઈ વિચાર ન આવે ત્યારે સફળતા મળે.

કોઈ કાર્ય હાથમાં લઈએ ત્યારે નિષ્ફળતાનો ડર બતાવનારા અનેક માણસો તમને મળી રહેશે. જો એકાદ નાની નિષ્ફળતા મળે તો આપણે એની વાત સાચી માની લઈશું, પણ જે માનવી પોતાની ધૂનમાં મસ્ત બની અને કોઈનું કંઈ સાંભળ્યા વગર સતત પ્રયાસ કરતો રહે તો વિજેતાનું ઈનામ વિધાતાએ એના માટે તૈયાર રાખ્યું હોય છે. આ વાત એક નાની વાર્તા દ્વારા સમજાવે.

એક વાર એક સરોવરમાં દેડકાઓ માટે વિશિષ્ટ પ્રકારની સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. સરોવરની બરાબર વચ્ચે એક વર્ષો જૂનો થાંભલો હતો. સતત ઝરમર વરસાદને કારણે આ થાંભલા પર લીલ બાગી ગઈ હતી અને એકદમ ચીકણો થઈ ગયો હતો. સ્પર્ધા એવી હતી કે, દેડકાઓએ આ થાંભલાની

ટોચ પર પહોંચવાનું હતું. આ સ્પર્ધામાં ઘણા બધા દેડકાઓએ ભાગ લીધો સ્પર્ધાનો દિવસ પણ આવી ગયો. સ્પર્ધામાં ભાગ લેનાર બધા દેડકાઓ થાંભલાની ટોચે પહોંચવા માટે થનગની રહ્યા હતા. દેડકાઓની આ સ્પર્ધા જોવા માટે એકત્ર થયેલા બીજા દેડકાઓએ અંદરોઅંદર વાતો ચાલુ કરી, “આ રેસ જીતવી શક્ય જ નથી. થાંભલો એટલો ચીકણો થઈ ગયો છે કે ટોચ પર કોઈ નહીં જ પહોંચી શકે. જો થોડે ઊંચે જઈને નીચે પડશે. તો રામ રમી જશે.

ભાગ લેનારા દેડકાઓ આ સાંભળીને રહ્યા હતા. આવી વાતો સાંભળીને થોડાએ તો આ રેસમાં ભાગ લેવાનું માંડી જ વાળ્યું. જેમણે ભાગ લીધો તે પણ જ્યાં થોડું ચઢ્યા ત્યાં તો અત્યંત ચીકણા થાંભલાને કારણે નીચે પડ્યા. એકત્ર થયેલા દેડકાઓ સહિતના બધા જ પ્રાણીઓ કહેવા લાગ્યા, “જુઓ, અમે કહેતા જ હતા કે, આ શક્ય જ નથી તો પણ ચઢ્યા તો પડ્યા ને હેઠા. કેટલાકે એકાદ વધુ પ્રયાસ કરી જોયો, પણ એમાં સફળતા ન મળતા ચઢવાનું માંડી વાળ્યું.

જ્ઞાનામૃત

બ્રહ્માકુમાર અનિલ

એક સમય હતો જ્યારે માનવ પાસે સમય હતો પણ સગવડો ન હતી. આજે સગવડો વધી પરંતુ સગવડો ભોગવવા માટે પણ સમય રહ્યો નથી. પહેલાંના સમયમાં જ્યારે મિત્રો એકબીજાને ત્યાં મહેમાન બનીને જતા અને દિવસો સુધી રોકાતા. આજે કામ વિના એકબીજાને ત્યાં ભાગ્યે જ કોઈ જાય છે. એક પરિચિતે એના બાલ્યાવસ્થાની વાત કરતાં કહ્યું, “બચપનનો સમય મને યાદ છે, જ્યારે મારા પિતાના કોઈક મિત્ર માત્ર એમને મળવા માટે આવતા અને આઠ દિવસ રોકાઈ જતા. કોઈ કામ નહીં, કોઈ સ્વાર્થ નહિ. કોઈ ઈંદો કે કોઈ આર્થિક લેવડદેવડની વાત નહીં, માત્ર મળવા માટે મિત્ર આવે અને અઠવાડિયું- દસ દિવસ સાથે ગાળે. વાતો પણ અલક-મલકની થાય. મોડે સુધી ડાયરા જામે ને આનંદસરવાણીઓ વહેતી રહે. એક મિત્ર આવવાના હોય ત્યારે અમદાવાદ કે ભાવનગર રહેતા બીજા મિત્રોને કાગળ લખવામાં આવે કે ફલાણા ભાઈ આવવાના છે માટે તમે પણ બે દી આવી જજો. અને એ મિત્રો પણ જો એમને સગવડ હોય તો આવી જાય.”

એ વખતે સમયની એટલી મોકળાશ હતી કે, અત્યારે પેસાદાર માણસો હજાર બે હજાર રૂપિયા વાપરવામાં જેમ વિચાર નથી કરતા, એમ ઘરઘણી કે મહેમાન બે-પાંચ દિવસ વધારે-ઓછાનો વિચાર કરતા નહિ. સવારે જવાનું હોય ને કોઈ તાણ કરે તો જવાની વાત બીજી સવાર ઉપર ઠેલાઈ જાય. એમ એમની પાસે સમયનો જાણે અખૂટ ખજાનો હતો.

આજે પણ ભાગ્યશાળી માણસો મિત્રોને ત્યાં બે-પાંચ દિવસ ગાળવા જઈ શકે છે, છતાં બધું જાણે

હળવાશ ક્યાં છે?

ટાઈટ હોય છે. કાર્યક્રમો ચુસ્ત રીતે ગોઠવાયેલા હોય છે, બે દિવસ રહેવાનું હોય કે બાર દિવસ, એકએક દિવસ કાર્યક્રમ પ્રમાણે જ જીવવાનું હોય છે.

એમ છતાં એમ લાગે છે કે હજી સમય સારો છે. આપણી પછીની પેઢીઓ જો આપણા જેવી તડામાર જિંદગી જીવશે તો એ વખતે ગતિ એટલી વધી જશે કે, આપણે જે રીતે અત્યારે કલાકોનો હિસાબ કરવો પડે છે એ જ રીતે એમને મિનિટોનો-સેકન્ડોનો હિસાબ કરવો પડશે.

હળવામળવાનું તો ત્યારે પણ બનશે, આનંદ તો ત્યારે પણ લોકો કરશે. એ બધું જ જાણે સમયના પીંજરામાં જકડાયેલા રહીને કરવું પડશે.

આપણી ભાષામાં જેને હળવાશ કહે છે, એવી હળવાશનો સમય એમની પાસે હશે નહિ.

દિવસે દિવસે આપણે વધારે પ્રગતિ કરી રહ્યા

છીએ, વધારે ને વધારે સમૃદ્ધ બની રહ્યા છીએ, સગવડોમાં અનેકગણો વધારો કરી રહ્યા છીએ, પરંતુ એ સગવડો અને સમૃદ્ધિ આપણા સમયને ભીંસી રહ્યા છે.

આ વૃત્તિનો સૌથી મોટો ગેરલાભ પણ નજરે ચડે છે. આજના આ સમયની ખેંચતાણમાં જીવતા માણસોમાં પરસ્પર સંબંધોમાં આત્મીયતા ઓછી થતી જાય છે. સૌ કોઈ પોતાને અતિવ્યસ્ત ગણાવવાનો પ્રયત્ન કરતા હોય છે, પરિણામે જેનાથી પોતાનો સ્વાર્થ સિદ્ધ થાય તેના માટે જ સમય નીકળશે પણ સામાન્ય અને બિનઉપયોગી વ્યક્તિ ટલ્લે ચડશે. ઓછાવત્તા અંશે બધાંને આ નડે છે તો હવે શું કરવું?

આ પ્રશ્નના ઉત્તર માટે સત્યપુરોનું જીવન જોવા જેવું છે. આવા મહાપુરુષો અત્યંત વ્યસ્ત પ્રવૃત્તિઓની વચ્ચે પણ સામાન્ય માણસ માટે સમય આપવાનું ભૂલતા નથી. તેના પ્રશ્નો સાંભળે, મૂંઝવણો દૂર કરે, માર્ગદર્શન આપી તેને રાજી કરે.

સારંગપુરમાં અભૂતપૂર્વ ફૂલદોલનો ઉત્સવ ઉજવાઈ

એક નાનો દેડકો વારેવારે નીચે પડવા છતાં ઉપર ચઢવાના પ્રયાસો કરી રહ્યો હતો. એકત્ર થયેલા બધા અને બરાડા પાડીને ઉપર ન ચઢવા સમજાવી રહ્યા હતા પણ પેલો દેડકો સતત પ્રયાસ કરતો હતો અને અનેક વખત નીચે પડવા છતાં ચાલુ રાખેલા પ્રયાસોને કારણે એ થાંભલાની ટોચ પર પહોંચી ગયો અને સ્પર્ધામાં જીતી ગયો.

જ્યારે આ વિજેતા દેડકાને એની જીતનો પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો ત્યારે એની મા પણ ત્યાં હાજર હતી. પત્રકારોએ એની માને પૂછ્યું, “વારંવાર નિષ્ફળ જવા છતાં એ ઉપર ચઢવાના પ્રયાસ કરતો હતો. ત્યારે

યત્નો કરવાથી જ કાર્યમાં સફળતા મળે છે. જે માણસ આગસ અને કાર્યમાં નિષ્ક્રિયતા અનુભવે છે એને સફળતા મળતી નથી

એકત્ર થયેલા બધાના સમજાવવા છતાં એ કેમ કોઈની વાત માનતો ન હતો?” આથી દેડકાની માએ હસતાં હસતાં કહ્યું, “એ ક્યાંથી કોઈનું માને? કારણ કે એ તો બહેરો છે. એને કંઈ સંભળાતું જ નથી.”

મિત્રો, સંસ્કૃતના સુભાષિતમાં સમજાવ્યું છે કે, ઉદમ-મહેનત-સફળતાથી જ કાર્ય સિદ્ધ થાય છે. જે રીતે સૂતેલા સિંહના મુખમાં હરણાંઓ આપોઆપ આવી જતા નથી. પ્રયત્નો કરવાથી જ કાર્યમાં સફળતા મળે છે. જે માણસ આગસ અને કાર્યમાં નિષ્ક્રિયતા અનુભવે છે એને સફળતા મળતી નથી. ઈશ્વર પાસે પણ સાચું સુખ અને શાંતિ ઈચ્છીએ છીએ તો તે માટે સાચા હૃદયની ઈશ્વર પ્રત્યેની આપણી પ્રાર્થના અવશ્ય ફળીભૂત થાય છે.

ચાલો, આપણે પરિવાર સાથે સાચા હૃદયથી સર્વ પ્રત્યે શુભભાવના રાખીએ અને જીવન જીવવાની સફળતાનું રહસ્ય જીવનમાં ઉતારીએ.

ઓમ્ શાંતિ...

રહ્યો હતો. દેશપરદેશથી હજારોની સંખ્યામાં હરિભક્તો પૂ. પ્રમુખસ્વામી મહારાજના હસ્તે રંગે રંગાવા પધાર્યા હતા. તે વખતે નાવડા ગામના સાવ સામાન્ય પરિસ્થિતિના હરિભક્તો પણ આવ્યા હતા પણ કોક કારણોસર તેઓ સ્વામીશ્રીના હાથે રંગાઈ ન શક્યા. ઉત્સવ પૂર્ણ થયો. સ્વામીશ્રીને આ વાતની જાણ થઈ. સ્વામીશ્રીએ તરત જ વ્યવસ્થાપકોને આજ્ઞા કરી કે નાવડાના હરિભક્તોને માટે ઉતારા લેતા

દિવસે દિવસે આપણે વધારે પ્રગતિ કરી રહ્યા છીએ, વધારે ને વધારે સમૃદ્ધ બની રહ્યા છીએ, સગવડોમાં અનેકગણો વધારો કરી રહ્યા છીએ, પરંતુ એ સગવડો અને સમૃદ્ધિ આપણા સમયને ભીંસી રહ્યા છે

આવો. થોડી વાર પછી હરિભક્તો રૂમમાં આવ્યા. સ્વામીશ્રી તેઓને પ્રેમથી મળ્યા. બધાની સાથે ફોટા પડાવ્યા અને સ્મૃતિ આપી.

આધ્યાત્મિક માર્ગે મુમુક્ષુને હળવાશ રહે તે માટે ભગવાન સ્વામીનારાયણ વચનામૃતમાં કહે છે - મુમુક્ષુને “જ્યારે જે પદાર્થનું ચિંતન કરે ત્યારે તે પદાર્થ જેમ ઘર્ષણમાં ટેખાઈ આવે તેમ ટેખાઈ આવે. તે માટે એમ જાણવું કે, ‘હું તો ચિત થકી જુદો છું અને હું તો એનો જોનારો આત્મા છું,’ એમ જાણીને ચિતના સારા-ભૂંડા ઘાટે કરીને ગ્લાનિ પામવી નહીં. પોતાને ચિત થકી જુદો જાણીને ભગવાનનું ભજન કરવું અને સદા આનંદમાં રહેવું.”

આવી હળવાશમાં આપણે રહી શકીએ જો આ માર્ગે ચાલીએ.